

Lục Tỉnh Tân Văn

聞新省六

MỖI TUẦN RA HAI KỶ NGÀY THỨ NĂM VÀ NGÀY CHỨA NHỰT

Số: 588   BÁN LẺ MỖI SỐ: 0 \$ 06   19 Decembre 1918
NĂM THỨ MƯỜI HAI

DIRECTION ET ADMINISTRATION :
F.-H. SCHNEIDER, 162, Rue Pellerin, Saigon

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

Le centimètre de hauteur sur 0.088 de large. Le décompte des lignes est calculé à raison de 2 au centimètre quelque soit le caractère employé.

BỔ CÁO
Những lời rao về việc hôn nhân nếu gửi thơ đến Đồn quản thì Đồn quản sẽ ghi cho một cái bản để giữ phân minh.

GIÁ BÁN

TRONG THỊ-TRƯỜNG ĐÔNG-DƯƠNG

Một năm	8 \$ 00
Sáu tháng	3 \$ 50
Ba tháng	2 \$ 00
Mỗi số	0 \$ 06
Đổi chỗ ở	0 \$ 20

ĐẠI-PHÁP VÀ CÁC THỰC ĐIA

Một năm	20fr 00
-------------------	---------

GIẤY THUẾ MỚI

(La nouvelle carte d'impôt personnel)

Vì lời nghị quan Tổng-thống Đông-dương Toàn-quyền Đại-thần **Albert Sarraut**, ngày mồng sáu tháng novembre 1918, ban hành kể từ ngày 1er avril 1919, lập ra một thứ giấy thuế thân mới để phạt cho dân Annam, chẳng chỉ khác giấy cũ hơn là: giấy mới lãnh dùng đúng năm năm, vì trong giấy mới sẽ có khoản hồ trợ năm, để mà dân biên-lai đồng thuế hành niên vào đó, và có chỗ dân hình minh hoặc lãnh đầu chỉ tay.

Xét kỹ thứ giấy mới này bày ra cách thức ăn chịu với lời nghị ngày 9 novembre bài giấy thông-hành cho người Annam thông thương cùng là văn-du các xứ đó, vì giấy mới này, trình ra thì dân phep theo như thể lệ đã chế phep buộc giấy thông-hành, đầu rằng cách lãnh giấy mới buộc người phải họa đơn dung cùng là lãnh đầu chỉ tay như Chẹt tán-đạo vậy.

Thờ lạy cơ hội, tề-bút xin nhắc Chánh-phủ hai đếu, dảm tưởng nhự vì thường quan **Albert Sarraut** và **Maspéro** đã hết lòng thương dân Annam, chẳng hề bỏ qua một chữ ước nào cho dân mỗi lòng chờ đợi.

Điều thứ nhất:
Tề-bút đã ước nãi trong số 579, xin Chánh-phủ, nghĩ công cang của viên chức hội-tề mỗi làng, vì nước vì dân, không nại khó nhọc, chẳng nề khen chê, ra gánh vác việc làng, cơm nhà áo vợ, mà cho chút danh gì cho phân biệt với dân, dưng cho đáng phân tri phân trí. Ý muốn dưng giấy thuế của làng khác hơn thứ giấy của dân, chỉ đầu làng với dân khác bực. Ấy là chỗ Chánh-phủ ban chút ơn cho làng cang đừ, chẳng lựa miếng thuế làm gì, cũng như, Chánh-phủ đã về viên cho hàng viên-quan Annam bên Phan bên Niết.

Gặp cơ hội này là hội chế tạo

giấy mới, tề-bút xin nhắc nhự vì thường quan, khoan-minh cao kiền, khi troan lập giấy riêng cho hàng viên-quan Annam, khá nhờ lập luôn một thứ giấy cho viên-chức hội-tề; dưng vậy mới vui lòng làng, mà tận-tâm kiệt-lực. Tề-bút thăm xét, chỗ ước ao phân biệt chút đó, chẳng chỉ rằng quá, ấy là số ước rất đáng cho phận làng làm, nếu nhự vì thường quan rộng lượng, muốn cho đẹp lòng làng, một lời phân đổi màu giấy, đổi giá thuế, cho làng thì đừ.

Điều thứ hai
Theo như thể lệ lời nghị ngày 6 Novembre, lập giấy thuế thân kiểu mới, tề bết rõ Chánh-Phủ phải căn cứ một số họa cơ-dụng, để mà họa hình người đóng thuế, dân theo giấy thuế như lệ buộc, nếu Chánh-phủ chẳng muốn để cho dân thông thả muốn mướn đầu họa hình thì mướn. Mà bởi Chánh-Phủ có trong một tính một tòa hình, để mà họa chơn-dung phạm nhơn mà thôi, dẫu có phần việc riêng đó, làm sao mà bắt họa chơn-dung cho dân trong kỳ thuế thân cho kíp. Từ nhiên, Chánh-Phủ phải giao kéo với một nhà chụp-hình nào lãnh soát mà họa hình người đóng thuế muốn họa Chánh-Phủ sẽ lập tờ-giao kéo cho nhà chụp-hình nào?—Chưa biết song thì nào cũng phải có một nhà lãnh việc ấy mới xong. Đàng hời Chánh-Phủ chưa quyết định, tề bết xin nhắc nhự vì thường quan nhớ rằng Saigon này có hai nhà Annam chụp-hình lớn và khéo.

Và chẳng nhự vì thường quan hết lòng lo bảo họa cho dân Annam, đem cang quyền lợi về cho Annam, hằng khuyên lon người Annam nông chí; vậy nay thể lệ mới buộc dân Annam phải dưng hình vào giấy thuế, nếu chẳng

VẠN ÁC ĐO DÂM

Vụ xử ông de Monpezat

Tiếp theo

Quan Thi-sự buộc án;
Ông de Monpezat chữa minh,
Lời Trang-sự bị cáo,
Lời Trang-sự lên cáo,
Tòa lên án de Monpezat.

Khi chứng sự khai rồi, quan Chánh-án mới nẩy lời cho quan Đại-luật-sự Thi-sự dưng tội. Lời quan Thi-sự dưng buộc rất gắt, gắt cho đến đổi chỉ ngay bị cáo de Monpezat mà nói rằng: « Ông toan mưu lập kế dụ quan Ba Domenach lên phòng mà bắt. Thật quở đàng là tay sát nhơn, hiểm tâm cố sát quan Ba Domenach, chẳng còn chi chối cũi được. »

Tuy ngài buộc gắt vậy, mà sau rồi ngài lại mề, như vậy:

« Xin tòa bỏ dẹp cơ toan mưu lập kế cho bị cáo, và nếu tòa muốn chấm chước cho bị cáo, tôi cũng chẳng tranh tròn. »

Nhự-báo Tonkin lấy làm lạ, biếm luận rằng: Nếu trước quan Thi-sự đã dưng buộc đến đần, vì sao sau lại mề? Đứ nói bị cáo de Monpezat toan mưu dụ Domenach mà bắt, bị cáo quả là tay sát nhơn, vì sao sau lại xin tòa bỏ cơ toan mưu giết bỏ và nói nếu tòa muốn chấm chước cho bị cáo thì chẳng tranh tròn. Cứ rồi trước với lời sau mà suy, thì thấy rõ trước với sau tương phản. »

Quan Thi-sự dưng tội de Monpezat rồi, de Monpezat liền ra chữa minh. Ông de Monpezat bỏ đi dưới sự, song cũng rằng cái từ tội, cái chết nghĩa từ khoan, mà phần đời với lời quan Thi-sự buộc tội.

Thật ông de Monpezat ngôn ngữ như lưu, người trừ coi giữa ăn-trường đừ thăm khen cả thầy. Sau lại ông de Monpezat muốn làng chỉ tay, xử nhự vì thường quan giành mỗi lợi ấy cho người Annam hưởng lây, họa cho hoặc một nhà, hoặc hai nhà đã kể trên, lãnh soát mà họa hình. Bao giờ hai nhà họa hình ấy không khản lãnh, sẽ giao cho người tày. Dưng vậy, mới là lẽ công, định vậy mới thì lòng nhự vì thường quan bù sự cho phận Annam không hồ phật. Chỉ như lệ mới buộc dân Annam phải thêm tiền chụp hình, mà để cho người ngoài thủ lợi, thì chẳng vui lòng cho dân Annam chút nào cả.

Sau rồi đây tề-bút ước nãi Chánh-Phủ vì số nguyên của dân Annam, giao việc họa chơn dung này cho hai tiệm Annam ấy lãnh soát và ban ơn cho Viên Chức Hội-tề đã kêu nài phải hội ý mà lập riêng cho làng một thứ giấy thuế khác hong giá của thường dân.

L. T.

zat tóm mấy lời, ai nghe cũng mỗi lòng cảm động. Hào: « Những bấy lâu, vì quê hương vì xứ sở, mà ra gánh lo việc nước việc dân, cũng đương dưng hỷ cơn dài, chẳng dè lời dưng mà dừ, nên khiến cho việc nhà sanh biến, nội trợ dừ lòng, đến nỗi nhọc nhằn khôn dưng sanh dừ rồi gien. Thật tôi chẳng có ý giết quan Ba Domenach, mà quan Ba Domenach vong mạng rồi, dẫu mà Tòa có tha tội, tôi cũng không yên dạ, că một đời tôi hỷ cơn chịu dưng đứn xong sang mà thấy quan Ba Domenach trước mắt. Danh giá tôi hết rồi, từ đây công cang phó vớ dưng lưu, còn chỉ dưng nư. Bởi vậy tôi đã tỉnh, Tòa mà nghĩ tét công bầy lau ginh vát, xá lỗi cho tôi, tôi nguyện kiếm chón ăn lớn, chẳng còn muốn tranh của danh lợi.

Tôi xin nhự lượng Tòa, buộc tha tự ý. »

Ông de Monpezat dưng lời, Trang-sự Gueyffier là Trang-sự của ông de Monpezat phò rằng: « Lời bị cáo de Monpezat chữa minh phàn giải đã đi dừ, chẳng cần phải có lý do của tôi. »

Bao mới thì Trang-sự Duretete là Trang-sự bên Tiền-cáo, thế mới cho vợ con quan Ba Domenach.

Trang-sự Duretete kể hết công lao liêu từ của quan Ba Domenach, nhơn sự đứn gái vát, đời nguyệt mang sao, làm thường nơi trên rồi trở về, vira mạnh đời Đông-dương cần vì việc nước. Để vớ và hai con bên chánh-quốc, quả dầy, vớ có mà bõ mình; quan Ba Domenach thật là một tay nhơn nghĩa ven gien, dẫu có từ tinh cũng dân phu. Cứ thế rồi bà de Monpezat lúc ban sự, cứ thế rồi quan Ba Domenach trước khi nghĩ minh, thì chỉ ông de Monpezat ý quyền thế, toan mưu lập kế mà giết quan Ba Domenach là một vì dưng thường công cang của quốc-gia dưng cơn khỏi lửa.

Ấy vậy ông de Monpezat đã phan tội sát nhơn rồi rằng chứng cứ chỉ một họa, lại giết dưng tương của nước, rồi còn có giết dưng tương nhơn, vậy xin tòa chấp theo luật hình định tội de Monpezat và nhự tội của vợ con quan Ba Domenach xin nhự de Monpezat chịu tội cấp đứng ba trăm ngàn quan, vậy mới làm công lý.

Trang-sự Duretetebrook xin rồi, cáo quan vào phòng nhự án.

Hỏi bị cáo

1er—Bè Monpezat có toan mưu dụ quan Ba Domenach mà bắt không?
Thầy dưng nói không

2e—Phải vì rụi mà ra de Monpezat giết quan Ba Domenach chăng?
Thầy dưng nói phải

3e—Còn cần chi nữa cho de Monpezat

Thầy dưng nói không

Nghị rồi, trở ra, tòa kêu án ông de Monpezat.

Năm năm treo
Định án rồi vào nhự về tiền cấp đứng tiền cáo đã nãi xin. Phen này không có Hội viên thẩm án, một mình các quan tòa mà thôi.

Hồi lâu, trở ra định de Monpezat phải chịu tiền cấp đứng cho vợ và hai đứa con quan Ba Domenach để lại đó mỗi người một muôn quan, ba người, ba muôn.

Vụ ông de Monpezat bắt quan Ba Domenach, tòa xử như vậy đó.

Thích khách

(Tentative d'assassinat)

Ông Sarraut bị thích khách. Một tên chức việc tạm bị bắt, cầm lục-liên xóc lại gần quan Tổng-thống Đông-dương mà bắn.

Chánh-phủ bắt tin qua các lan-quốc như vậy :

Hanoi, le 15 Decembre 1918.

Hồi sớm mai này, đang lúc khai chợ-phiền Hanoi, quan Tổng-thống Đông-dương Sarraut bị một người Langsa tên Desvignes tới gần bắn một mũi súng Brovning. Đạn ra trúng quan lãnh-tự nơi hàng bên hữu, song may không nhằm xương háng đạn khoan thối ra nằm tại mông tròn bên hữu. Điều vào đường-dương vô-sĩ, quan thấy thuốc Leroy des Barres, có quan Thanh-tra Y-viện Clouard đứng thì, một viên quan Tổng-thống mà mức đạn. Đạn ra rồi, xem qui thể quan Tổng-thống cũng yên. Các quan thấy-thuộc chẳng thấy chi quan-hey.

Vụ thích khách này làm cho bá tánh thấy đều bất bình thời thậm, muốn lấy luật Lynch mà xử phạm hơn tại thừ.

Phạm nhưn bị bắt liên theo tay. Ấy là một tên viên-chức tạm trong ngạch thuốc về ti chánh-trị Tonkin, vì phạm nhiều lỗi trong trong phân chức trách, nên khi tổ giáo kéo mạng nhà-nước không cho thay.

Khi vừa tiếp tin chẳng lành, Soái-phiên Nam-kỳ liền tư điện tới quan Nguyễn-soái Nam-kỳ còn đang tình phạm nhiệm-vụ tại Hanoi như vậy :

Saigon, le 16 Decembre 1918.

Tất cả Thuộc-dịa kinh xin ngài tỏ lòng bất bình của bá tánh cùng quan Tổng-thống về sự nghe tin tên Desvignes là một tên Langsa bắt lương thích khách quan Tổng-thống. Cả Thuộc-dịa đều một lòng cầu khẩn Trời, Đất, phò hộ M. Sarraut một lần nữa cho qua khỏi nạn, dặn rằng kẻ khôn mong ám xạ ngài.

Kề lấy có tin phụ-bút gửi báo l'Opinion báo như vậy, lẽ-quan xin mượn lấy đem vào cho rõ.

«Hồi sớm mai này đang lúc khai chợ-phiền Hanoi, tên Desvignes là cựu viên chức tạm làm việc ở Hào-dông, bắn M. Sarraut một mũi súng sáu trủng noi hàng bên hữu. Quan Tổng-thống khi ấy đi với hàng các quan văn-vô, đi đâu, lúc vừa mới vào khỏi cửa đi chẳng được ba mươi thước, tên Desvignes tới trước mặt ngài, hình như muốn trình tờ giấy chi vậy, liền bắn ngài một mũi súng lục liên.

Chàng còn biết tiếng chi mà nói cho xiết sự hãi-hùng của bá

tánh. Quan Tổng-thống liền xiêu nhờ có Thông-trưởng Leblouis đi gần đưa cánh tay ra đỡ lấy ngài.

Khi ai này định rời thấy cu cuộc như vậy liền áp bắt kẻ sát nhơn và hành-hạ hân-hủi đến nước. Đoạn mới dẫn vào khám đường hà ngục.

Lúc ấy, đã điệu M. Sarraut vào nhà thương rồi; quan thấy khản tích để rằng ngài bị một mũi đạn Brovning sáu phân noi hân bên hữu. Chũng mức đạn mới hay đập lại thâu qua bàn tròn bên hữu. Mức đạn ra rồi, ai này đều trông không chi hệ trọng.

Tội lỗi của Desvignes nghĩ càng thêm nặng, vì quan Tổng-thống mới dạy phát cho Desvignes hai trăm đồng bạc cứu giúp, kẻ bị Desvignes lấy ăn làm oán rình mà thích khách ngài.

Bốn-quan Lục-tính Tân-vân xin vô lẽ thay lời cho ban Đông-bang, thay lời cho chư khan quan và chư thông tin của tở-bộ, kính mắng cho quan Tổng-thống Đông-dương hạnh phước khỏi tay kẻ vô tâm, và chức cho thương tích ngài mau lành kịp dự Thượng-nghe viện Đông-dương hậu tới.

Nước Tàu và cuộc

chiến tranh Âu-châu

(La Chine et la Guerre européenne)

Ông Liang-Tchi-Tchao, hộ-bộ Thượng-thư và đầu lãnh Tân-lâu-đăng hiện nay về ở Thiên-tân, ngài sẽ xuất bản một quyển sách đầy tư tưởng cao sâu về Trung-hoa quốc đối với Hoàn-câu. Trước khi, ngài đã có viết một bài luận đề ăn hành vào báo Tàu, trong bài luận ấy, ngài hết sức nói về chí liệt-cường Đông-minh cho phép Trung-hoa-Quốc được dự cuộc Giảng-hóa (Conférence de la Paix), rồi kế đó ngài lại tiếp ăn hành vào các báo Tàu một bài nữa rất dài kể lại sự tích nước Tàu đã hạ chiến thư cho Đức-Quốc và Áo-Quốc.

Bốn-quan xin điện tốm bài luận ấy ra quố âm cho chư-tôn nhân lãm:

Ràng: « Năm 1916, vừa khi cuộc sự Trung-hoa đã hết bối rối, và Giám-Quốc Viên-thế-Khải đã băng rồi, thì quan Hộ-bộ Thượng-thư Liang-Tchi-Tchao hãy còn ở một nơi về tới Thiên-tân. Ngài tỏ ý chẳng ham dự quốc-sự nữa.

Khi nước Huệ-kỳ dứt dưng giao thiệp với Đức-Quốc vừa trước rồi, kế nửa sau tôi tiếp dâng nhiều tin điện báo của Viên Giám-Quốc và của Chánh-phủ mới tới Thiên-tân về Bắc-khinh. Tôi vừa bước ra ngoài cửa, thì tôi đi viếng ông Đông-Quang, Thủ-tướng đình của ngài, đang bàn về đứ về cái vấn đề ấy. Tôi đem hương nước Huệ-kỳ mà phải lập tức mà phê với chư tôn rằng những lời tôi luận, quan Thủ-tướng lấy làm nghi y kiến với ngài lắm và ngài đi tới nơi bàn thiết. Vì có sự nên học Bắc-kinh mà chẳng ghen giận ghét ngộ tới, rồi các quan nói hiệp tới nhiều tiếng, lần lần từ hương cũng rõ lên mà đã diệt tới; cũng rồi cho tôi vì lúc ấy Viên Giám-Quốc và Chánh-phủ chẳng thuận nhau, nên sanh sự phẫn đối nhau lung lăm. (là Lê-ngươn-Hồng và cựu Thủ-tướng Đoàn-kỳ-Thoại nghị luận nhau mãi, mà bên nào cũng muốn cạy nhờ quyền thế tới.)

Lúc tôi ở tại Bắc-kinh, các sự ngoại quốc và phần nhiều các ông hạ-nghi-viên là tay có quyền thế lớn, đến thăm tôi, vậy nên tôi mới đủ sức giúp ông Đoàn thì hành xong việc đã cùng nhau trừ nghĩ. Cũng là may đó chứ, phần đông hạ-nghi-viên đồng ưng giết đáng giao-thiệp với Đức-Quốc và Áo-Quốc. Dầu vậy, bị phe Giám-Quốc và

phe Chánh-phủ cũ co nhau, nên phe Tôn-dật-Tiền, Tang-Chào-Yi và Khương-Hiếu-Vi ông này là thầy của ông Liang trước 30 năm đã giáo-huấn ngài tại học-đường Quảng-tây cũ thầy đều quyết chí phẫn đối cái vấn đề hạ chiến thư cho Đức-Quốc và Áo-Quốc.

Trình thế sự làm cho các nước ngoại giao auco cưỡi, vì hai cái vấn đề dứt đường giao thiệp và vấn đề hạ chiến thư nói là hai chữ cũng về một mối, có một mình nước Trung-huê luận cho là hai điều riêng nhau.

Bọn Cách-mang-đảng tự xưng là anh-hùng bỗng sắc đem hết tiếng độc dữ mà nhiều tới, còn ông Khương-Hiếu-Vi thì gọi tôi là cướp s. Ngày nào đạo binh A-lê-ma mà sang giữ hạn Sibérie trao vào để cho Bắc-kinh, ít là tôi phải dứt dưng. Rồi đời quan Thiên-chế Từ-tho-Thanh là người bảo hộ rất trung tín của quan cựu Thủ-tướng mà cũng của ngài ngài lương nan, không dám quyết nên hạ chiến thư hay chẳng, ông ông Đoàn là người khẩn khải, hãy y quyết định thì làm nghe không nề ông Từ chửi náo hét. Lại đó sự cũ có của các quan là tại Lê-ngươn-Hồng có thái hình lương và thiết tha quá, chữ nọ bọn Cách-mang-đảng mới thừa đó mà phẫn đối với chánh-phủ.

Chư nghị-viên phe Cách-mang-đảng lấy nề này mà phẫn đối cái vấn đề hạ chiến thư của chánh-phủ đã quyết định, rằng nước Huệ-kỳ không hề dám kêu chiến với Đức-Quốc; còn bên Nga-la-tur thì chánh-phủ đang sửa soạn tu hòa với Đức-Quốc, binh A-lê-mã đã gần chiến kinh-đô Paris, còn tàu lầu A-lê-mã sẽ bắt Anh-Quốc qui hàng, vãn vãn...

Đang buổi nước Tàu chưa định đảng nào, xảy nghe Nga-la-tur sanh đại biến, làm cho các phe thuận ý đánh A-lê-mã phải sợ hãi bối rối quá lắm, mà đời ý và xô hòa theo phe phẫn đối việc hạ chiến thư cho Đức-Quốc. Có một vài quan đại-thần trưng ra những gương trước mà rằng nhiều lần cũng thấy nước này tuyệt giao với nước kia song không có đánh nhau.

Sau nữa các quan theo phe Đức và nhiều người khác, viết thì phủ hoặc đặt bài mà bao hiểm, họ hạ của Lê-ngươn-Hồng lại dâng quyền thế của ngài dâng ngác trở việc hạ chiến thư vì có sự nên có một lúc nước Trung-hoa vô binh như chẳng muốn hạ chiến thư cho Đức chứ nào hết, và cứ binh phe Đức lườn, xem lời các sự Từ trần tình với các sự Đông-minh thì rõ.

Một bài luận ấy, ông Liang cá khen quan cựu Thủ-tướng Đoàn về cái ý kiến như-quyết hạ chiến thư cho Đức-Quốc, còn về sự phê Dân-hội hạ nghị-viên thì ông Liang tưởng không phải tại nơi ông Đoàn bày kế.

Ngài lại nói quá là các ông Nghị-viên của phe Cách-mang-đảng đã mới ông Trương-Huân là người ưa Đức đến Bắc-kinh cho dâng phần đối chánh sách của ông Đoàn. Nói qua việc Nam Bắc gây lự, sự nhưn, ông Liang đỡ tội cho các đầu lãnh Cách-mang hướng Tây-nam cứ vụ tự lợi, độc thiện kỳ thân, muốn tốm thần xiết, xưng mình là « Đạo-hộ chí luật », ngài lại biện rằng các quan Tàu mà ban đầu chẳng chịu gây chiến với Đức-Quốc, nay lại làm lẽ mang Đông-minh thanh toán át cũng hồ thâm lam chó.

Sau hết ngài than tiếc ông cựu Thủ-tướng Đoàn, vì bị các quan phẫn đối nên hổ quên phứt cái vấn đề trong hệ dự cuộc chiến tranh Âu-châu mà chậm lo một việc nhỏ loan.

Những tờ báo có ăn hành cái bài rất dài say lý ra bao nhiêu đều bán hết trong nửa ngày.

Đôi lời hỏi vởi

Quelques questions

Đọc Công luận báo thấy M. Nguyễn-kim-Đình phiên trách bá lều. Tuổi nhiều lời, trong tờ báo số 185, ngày mồng 6 novembre, M. Nguyễn-kim-Đình viết một bài đề mục rằng: « Nghĩ không ra » tôi đọc hết bài cho biết có tiết mãn-ràng, thì tôi chỉ thấy có một câu này là chờ phiên trách của M. Đình: « Bá lều kiếm đâu để bắt trở nên » Tôi xếp tờ báo lại đợi kỳ tới coi M. Đình chỉ ra cái căn do, sự bắt bẻ ấy rõ thế nào té ra cũng không thấy có nào, vì tờ báo ngày mồng 10 Decembre số 186, không có lời chi của M. Đình chỉ rằng một bài Bì thừ tương đàm của này M. Đình-Châu nào. Ở Vinh-long cũng tiếp lời với M. Đình mà trách bá lều Tươi, cũng phiên trách một câu rằng bá lều cen vào để bắt làm cho họ không hết. Tôi tư minh quá, cũng nghĩ không ra, như M. Đình; tôi cũng ức muốn cho hiểu thấu ngọn nguồn, nên tôi xin ông Chủ-bút rộng lòng ăn hành giúp và câu hỏi sau đây, có ý nại M. Đình chỉ rõ ra cái cơ phiên trách của ông đó, vì có lời tục nói: « không có lửa sao cho có khói. Pas de fumée sans feu »

Có cơ chi đó M. Đình mới dám phiên trách.

Vậy xin hỏi :

1° Bá lều Tươi đã bắt bẻ ngăn trở bọn làm cửa hội báo-chương cách nào và làm đều gì ngăn trở ?

2° Bá lều Tươi bắt bẻ lúc nào và tại nơi nào ?

Xin M. Đình hãy trả lời cho đồng-nhơn trông lấ.

TOẠC-MẠCH.

Toan tự tử

Tránh hình phạt

Tin thành Amsterdam cho hay rằng: báo Leipziger Tageblatt ăn lành lời bá tánh truyền ngôn rằng: Hoàng-đế Đức đang lúc lập kế tự vẫn, có một viên quan cận-thần ngưu trở ngài, liền bị ngài bắn mà bị thương.

Bắt chức Đức-hoàng

Tin thị trấn Budapest rằng: Chánh-phủ Hongrie vô phần đưng ngưu tự tử nước nhà bị phẫn chí, quan Thủ-tướng trước i thấy ngài như công tên quân tử tự sát.

Thuộc điều kiện CANON

BAO-XANH

Đã ngon mà lại rẻ tiền

Chợ ở chợ Vi hua đường

Có catalogue hơn 100
chức VI VIỆT NAM CHO BÀN THÌM

Kính cùng chú vị đặng rõ: Tại tiệm tôi
khắc các thứ con dấu bằng đồng và bằng
đồng làm thật kỹ càng mà giá rất nhẹ, xin
kính mời quý khách.

T. Khanh-Long, 151 Catinat Saigon.

TÔI KHÔNG ĐÓI BỤNG!

Ấy là câu thường thêu họ bằng ngọc nói
trong lòng gừa ngồi bàn mà dùng vật thực
đang bổ dưỡng khi-lực mình đã hao tổn
trong con tâm lạng.

Trong lúc nóng nực

Nếu Chư-tán muốn ăn uống lực bực
thường thì chớ khà dùng những rượu khai
vị đơn ra giá đắt (apéritifs frétés) và có
nhiều khi tuy đắt tiền rất thú vị chớ kỳ
trung một đôi khi tên họ, dân dẫu cũng có
bản thứ rượu ấy, hề thường uống nó thì
lần đầu rượu ấy làm tiêu tán niềm địch
(la manqueuse) trong bao tử rồi lần lần nó
tâm cho mình thực bất trí kỳ vị.

Vì sao vậy?

Trước một khắc đồng hồ khi ngồi bàn
mà dùng cơm thì chẳng nên uống thứ rượu
gì hết, chỉ uống:

**MỘT LY BÉ
RƯỢU**

QUINA GENTIANE

Là thứ rượu của các thầy tu
dùng San-Paolo (Espagne) đất, xứ
ấy là xứ nóng nực, cũng như xứ
Đông-dương ta. dấy Rượu này
lành bằng các thứ thảo mộc tinh ba rất có
đanh tinh thuốc là

QUINQUINA và GENTIANE

Mọi các thầy tu ấy dùng cố đường bại-hà
nhiệm vị đắng làm cho dễ uống, mùi lại
thanh tho, dẫu cho ai mà hay kén lựa cũng
chẳng chê dắng.

Phải nhớ

moi liêu mình mua cái hiệu dán trên ve
như vậy:

Nhà MAZET

đường Paul Blanchy, môn bài số 10, Saigon,
rất nóng thì mua coi, thiệt quả như lời, lời
nói chẳng sai.

Có bán trong các tiệm hàng-xén

Địa chỉ: 7, Boulevard Nordodan - SAIGON

KHIM-VÂN, KIỀU, ông P. Trương-vinh-Kỷ
ta lại rồi.

Khổng hình 1900: Có hình 2900: Tiền
cổ 0210.

GRAVURE

SUR
MÉTAL X ET MARBRES

LÀM THIỆT KỸ CANG

GIÁ NẾ HƠN HẾT

Tiêm tôi đã lập ra mười năm nay khác đủ
khu con dấu đồng và mủ thung. Có chạm
mộ bìa đá cầm thạch để mã. Tôi có in
đồ kiến trúc; catalogue (mực lục) để cho
quý-vị lựa kiểu mà dùng. Xin chú tôn chiếu
cổ tôi rất cảm ơn.

Nay kính,

**Nhà Lefranc và Công-ty
ở PARIS**

**LÀM MÀU VERNIS VÀ MỰC IN
Hàng DENIS FRÈRES,**

**một mình đại lý
cả Đông-dương**

**HÃY HỎI
THỨ HỘP QUET
HIỆU NÀY**

**LÀ THỨ TỐT
HƠN CÁC THỨ
KHÁC**

PHẢI UỐNG THUỐC BỒ VÀ TRỊ ĐAM
THIỆT MIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX.
Của ông **lương-y GUILLÉ**

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế
đương của quan lương-y GUILLÉ lấy làm thần hiệu
trong những bệnh HƯ PHẾ, đau trong TI VI, đau
sỏi TRÁI TIM, ĐAU GÁNH, ĐAU NINH, RẾT VỎ
ĐA, hoặc CHÓI NƯỚC, BÌNH KIẾT, BÌNH HO ĐAI,
BÌNH CỬM, GHỀ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có
TRÙNG LÁI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỎ rõ tiền và rất miễn
nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những
bệnh gốc bởi ĐAM hay là MẮT phat ra thì uống
nó hay lắm.

Một ki thuốc trị đam nào mà không có dấu kỳ
tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LÀI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỎ
nữ cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux
của quan lương-y Guillé.

Chánh chủ trẻ thuốc này là ông: PAUL GAGE FILS, nhất hạng
học chế y học, đường GREENELLE 51 ST GERMAIN môn bài số 9,
ở lại số thành PARIS.

VÀ TRONG CÁC BƯỚC PHƯƠNG ĐỀU CỎ SÁN

KHOẢN CHẤT THỦY
(Nước suối kham thạch)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUỖN

VICHY CÉLESTINS

Có bán nguyên ve | Trị bệnh đau Thận, bệnh đau bụng-quang, bệnh Phong -
và nhức cơ. | Trị bệnh đau Thận, bệnh đau bụng-quang, bệnh Phong -
và nhức cơ. | Trị bệnh đau gan và bệnh đăm.

VICHY GRANDE-GRILLE | Trị bệnh đau gan và bệnh đăm.

VICHY HOPITAL | Trị bệnh thương tí, trường nhiệt.
Này coi chừng để giữ mạo, khi mua phải chỉ cho trắng
thứ nước nào mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TRỊ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối kỳ mã ra. -
Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT | mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3
huyền thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT | dùng để cho mình đẹp nước mắt
(mắt-khí-chết).

TẠI HÀNG NÀY CÓ BÁN ĐỦ

THỨ GHẾ THONET

mặc tình quan khách
muốn lựa mua thứ nào cũng được

Giá rẻ
hơn
mọi nơi

Xin viết thư hỏi sách riêng về hình kiểu ghế và giá cả nơi Hàng BERTHET, CHARRIÈRE & Co ở đường Kinh-lập, môn bài số 68. - SAIGON.
ĐÂY LÀ CHÁNH HIỆU GHẾ THONET, BÁN GIÁ RẺ HƠN KHẮP MỌI NƠI

Le Directeur-Gérant : F.-H. SCHNEIDER
Comité d'insertion. . . . .
Saigon, le 19

Certifié & légalisé à Paris en vertu de la loi du 23 août 1875.
Vu pour légalisation de la signature
Saigon, le 19.12.18
Le Maire de la Ville de Saigon

Saigon - Imp F.-H. SCHNEIDER
Saigon, le 19.12.18